

Elsbeth

Marjolein

Elsbeth heeft een psychotische stoornis. Dit betekent dat zij veel prikkels en stress moet vermijden. Ze heeft regelmaat en veel rust nodig. Ze kan daarom niet fulltime aan de slag. Na een werkdag van vier uur gaat ze meestal slapen.

Marjolein heeft een progressieve spierziekte. Zij kan zich niet zonder hulp aankleden en niet zelfstandig ontbijten. Marjolein is lerares. Het is voor haar bijna onmogelijk om het eerste lesuur te beginnen. Dit hoeft ook niet. Ze wordt standaard laat ingeroosterd.

Brigit Ingrid

Brigit heeft psychische klachten en werkt als sociaaljuridisch dienstverlener bij een steunpunt voor geestelijke gezondheidszorg. Ze heeft een lagere *caseload* dan haar collega's. Het motto binnen de organisatie is: je doet wat je kunt.

Op kantoor bij Ingrid is een aparte kamer waar ze kan rusten.

Coen

Jacqueline

Coen werkt bij een supermarkt, hij laadt en lost en doet bestellingen. Hij doet geen kassawerk want hij kan niet goed rekenen. Ook kan hij geen verschillende opdrachten tegelijk aan.

Jacqueline houdt audits alleen op kantoor, met haar rolstoel kan ze niet naar een bouwplaats.

Teckla Geerten

Teckla zit in een rolstoel en kan niet bij de printer omdat deze op een verhoging staat. Ze moet altijd een collega vragen het printje voor haar te halen.

Geerten kan vanwege zijn slechtziendheid de persmachine niet bedienen. Binnenkort komt hiervoor een oplossing. Dit is geen bestaande oplossing, maar een die ze zelf hebben bedacht. Kosten: drieduizend euro. Geertens baas vindt dit geen enkel probleem, als het werk maar wordt gedaan.

De jobcoach, de arbeidsdeskundige, de bedrijfsarts of arbodienst kunnen het werk en de werkplek in kaart brengen om te bepalen of extra maatregelen nodig zijn. Vergeet niet de Wajonger zelf te vragen wat de mogelijkheden en benodigdheden zijn.

Erik

Erik werkt in een verzorgingshuis. Toen hij op zichzelf ging wonen vond hij het best zwaar om te werken en dan ook nog zelf boodschappen te doen en te koken. Zijn baas zag dat hij erg was afgefallen en dat hij minder vrolijk was op het werk. Toen hij vroeg hoe het met hem ging, heeft Erik verteld wat er aan de hand was. Hij mag nu mee-eten met de bewoners. Zijn baas heeft ook zijn jobcoach ingelicht.

Roland Linde

Roland vond het gezellig om mee te roddelen met de bewoners van een verzorgingshuis. Dit leidde tot vervelende situaties. Zijn jobcoach heeft met hem geoefend hoe hij moet reageren wanneer een bewoner met hem wil gaan roddelen.

Linde vertelt: "Ik heb geleerd van mijn jobcoach om niet meer zo heel boos te worden. Ik tel nu eerst tot tien en loop weg en dan ga ik terug en zeg: Sorry, maar zouden we het niet anders doen? Ik heb nu minder ruzie, vroeger ging ik schreeuwen."

Piet

Piet heeft samen met zijn jobcoach het magazijn ingericht. Zo kan hij alles goed vinden. In het magazijn hangt ook een lijst met kerntaken die hij moet doen, voordat hij andere vragen van collega's afhandelt. Zijn collega's schrijven hun opdrachten op een memobriefje en geven dit een nummer zodat Piet weet in welke volgorde hij ze moet doen.

Johanna

Johanna werkt in de supermarkt. Meestal werkt ze op de kaasafdeling. Onlangs moest ze weer bij de vleeswaren werken. Ze durft niet meer zo goed aan haar collega's te vragen of ze haar willen helpen. Ze heeft hun al vaker dezelfde dingen gevraagd, bijvoorbeeld of ze daar ook haar handschoenen moet dragen. Ze is alleen het antwoord vergeten. Binnenkort wil Johanna op vakantie en ze weet niet of ze zomaar weg mag. Ze weet niet bij wie ze met al haar vragen terecht kan.

Kijk ook eens op de volgende website:

- www.arbo.nl/arbeid-handicap
Informatiesite van het ministerie van SZW met tips over het omgaan met werknemers met een beperking.

Kees

De nieuwe bedrijfsleider van Kees wist niet dat die een verstandelijke beperking heeft en geen zwaar lichamelijk werk kan doen. Kees moest toen opeens in zijn eentje zware wagens met zuivel lossen. Hierdoor kreeg hij lichamelijke klachten en is hij een tijdje ziek geweest.

Pauline

Pauline is vanaf haar nek verlamd en moet geholpen worden met naar het toilet gaan. Eén collega hielp haar hierbij. Dit leek eerst geen probleem maar op een gegeven moment merkte ze dat haar collega het toch erg onprettig vond. Er werd over haar geroddeld op de afdeling. Pauline heeft nu via haar PGB verzorgers ingehuurd. Daardoor is de relatie met haar collega weer hersteld en werken ze goed samen.

Natascha

Luuk

Natascha heeft in haar vorige baan niemand iets verteld over haar beperking. Ze is blij dat haar nieuwe baas en collega's het wel weten. Er wordt nu rekening gehouden met haar beperking.

Luuk werkt in de supermarkt. De laatste tijd ging het helemaal niet goed. Na een aantal incidenten is zijn vader naar de bedrijfsleider gestapt en heeft gevraagd het personeel in te lichten over de verstandelijke beperking van zijn zoon. De bedrijfsleider heeft dit gedaan en sindsdien gaat het stukken beter.

Arjan

Arjan heeft lange tijd met veel plezier gewerkt in een tuincentrum. Zijn baas wilde hem graag een kans geven. Hij begeleidde hem persoonlijk en was zeer tevreden. Nadat het tuincentrum is verkocht is Arjan ergens anders gaan werken. De collega die hem moet begeleiden, heeft weinig geduld met hem. Het lijkt of ze het vervelend vindt en geen tijd heeft om hem goed bij te staan. Arjan heeft nu minder plezier in zijn werk en is tegenwoordig snel moe.

Jobcoaches hebben veel ervaring met het overdragen van kennis, het geven van nuttige tips en het wegnemen van spanningen op de werkvloer. Zij kunnen leidinggevenden en collega's bijvoorbeeld laten zien hoe ze hun collega met een verstandelijke beperking nieuwe taken kunnen leren. Zij kunnen ook begeleiding geven aan anderen zoals P&O, ondernemingsraad, bedrijfsarts of vertrouwenspersoon.

Een jobcoach moet door de Wajonger zelf worden aangevraagd. Een jobcoachorganisatie vindt u via de brancheorganisatie Boaborea of Blik op werk

- www.boaborea.nl
- www.blikopwerk.nl

Fatiha

Fatiha heeft een niet-aangeboren hersenletsel. Als ze te veel heeft gedaan, kan ze zich niet goed meer concentreren en krijgt ze hoofdpijn. Haar collega's zien dat aan haar omdat ze zich dan terugtrekt en minder vriendelijk is tegen de klanten. Zij nemen dan vaak haar taak over, zodat zij even kan bijkomen of een minder intensieve taak kan doen.

Lars

Lars heeft ADHD en kon zich eerst niet lang concentreren. Nu werkt hij bij een bedrijf waar ze ervaring hebben met mensen zoals hij. Zijn werk en werkomgeving zijn gestructureerd en hij krijgt begeleiding op de werkvloer. Hij zegt zelf: "Vroeger kon ik me nog geen vijf minuten concentreren. Nu kan ik al zes uur werken."

Ellen

Ellen is vanaf haar nek verlamd. Haar werkgever wist niets van speciale regelingen voor werkgevers af. Hij had Ellen aangenomen en de aanpassingen zelf betaald. Op een later moment heeft hij alsnog extra geld gekregen voor de aanpassingen. En Ellen heeft via haar persoonsgebonden budget geregeld dat zij verzorging op het werk krijgt.

Kijk ook eens op de volgende website:

- www.werkenmeteenbeperving.nl

Hier kunt u onder andere brochures downloaden met informatie over werknemers met verschillende aandoeningen zoals ADHD, dwarslaesie, autisme et cetera.

Michel

Michel heeft onder andere ADHD en een aan autisme verwante stoornis. Hij heeft al veel verschillende banen gehad. Dit liep allemaal mis, omdat zijn werkgevers niet wisten van zijn beperking of er geen rekening mee hielden. Hij werkt nu bij een inpakcentrale en krijgt één dag per week training om zelfstandig te gaan wonen, om grip te krijgen op zijn gedrag en om beter met mensen te leren samenwerken. Het gaat nu voor het eerst goed in zijn functie.

Paul

Paul heeft een verstandelijke beperking. Hij werkt al jaren bij een fastfoodketen. Een van zijn taken is het klaarmaken van de eetzaal. Normaal doet iemand hier een uur over. Paul werkt langzamer en hij mag er twee uur over doen. Hij heeft ook zijn eigen manier van hamburgers bakken. In het begin deed hij het veel te langzaam, nu gaat het goed als hij het maar op zijn manier doet. Paul wordt begeleid door een jobcoach en hij krijgt woonbegeleiding.

Annet

Annet heeft een psychische beperking. Ze werkt 20 uur per week zodat ze voldoende kan herstellen na een werkdag. Annet wordt op de werkvloer begeleid door haar baas. Hij weet van haar beperking en houdt hier rekening mee door onder andere een goede planning te maken. Hierdoor zijn er geen grote werkpieken. Annet heeft ook externe begeleiding waarmee ze dingen bespreekt als de omgang met collega's, werk, relatie, medicijngebruik et cetera. De begeleiding wordt momenteel afgebouwd.

Karel

Karel is slechtziend en werkt als fietsenmaker bij een klein bedrijf. In plaats van één werkplek heeft Karel er twee. Beide hebben extra verlichting. Verder heeft hij een eigen gereedschapskist. Hij doet hetzelfde werk als zijn collega's. Alleen het bedienen van de kassa is voor hem lastig. Binnenkort komt er een nieuw systeem dat voor hem gebruiksvriendelijker is. Het enige dat Karel soms nodig heeft, is de hulp van zijn collega's om iets 'te zien'.

Meer informatie

Kenniscentra en informatie

Crossover

- www.kenniscentrumcrossover.nl
- www.werkenmeteenbeperking.nl

Vilans/Werk en Handicap

- www.vilans.nl/smartsite.dws?id=103439
- www.hulpmiddelenwijzer.nl

Raad voor Werk en Inkomen (RWI)

- www.rwi.nl/nl-NL/Thema's/Doelgroepen/Arbeidsgehandicapten

Weldergroep

- www.weldergroep.nl

Landelijk bureau toegankelijkheid

- www.lbt.nl

Jobcoach en re-integratie

Brancheorganisatie Boaborea

- www.boaborea.nl

Blik op werk

- www.blikopwerk.nl

Revalidatie-instellingen

- www.revalidatie.nl

Meer informatie

Wet- en regelgeving

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

- www.minszw.nl
- www.arbo.nl/arbeid-handicap

Uitvoeringsinstituut Werknemers
Verzekeringen

- www.uwv.nl/werkgevers
- www.werk.nl/portal/page/portal/werk_nl/cwiencijfers/meerweten/dienstverlening/werkgevers
- www.vanwajongnaarwerk.nl
- UWV Telefoon Werkgevers 0900 - 92 95
- Brochure 'Ik neem een werknemer met een ziekte of handicap in dienst. Voordelen voor de werkgever'

Belastingdienst

- Belastingtelefoon 0800 - 05 43

Wajong

De FNV heeft onderzoek laten uitvoeren onder Wajongers die werken bij een reguliere werkgever. Zij heeft hiervoor subsidie ontvangen van Stichting Instituut Gak. Regioplan Beleidsonderzoek heeft het onderzoek uitgevoerd.

Onderzocht is welke problemen Wajongers in hun werk tegenkomen, wat de redenen van uitval zijn en hoe de duurzaamheid van hun arbeidsparticipatie kan worden vergroot.

De bevindingen van dit onderzoek zijn belangrijke input voor deze Wajongwaaier. Het rapport is te downloaden op de websites van FNV en van Regioplan.

www.fnv.nl

www.regioplan.nl